

รูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย: แม่เสื่องโมเดล

Model of Early Childhood Development in Sukhothai Province: Mae Suaong Model

สุทธิศักดิ์ เพ็ชรผึ้ง¹ รองฤทธิ์ ไกรกิจราษฎร์¹

E-mail: momo_rk@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์การพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 3) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มีผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย:แม่เสื่องโมเดล (MAE SEANG) ดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์การพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย เนื่องจากผู้ที่มีบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วน ยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงทำให้การบริหารสถานศึกษายังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ยิ่งไปกว่านั้นผลกระทบจากสถานการณ์โรคระบาดโคโรนาไวรัส (Covid-19) ส่งผลกระทบต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กปฐมวัย

2. รูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย:แม่เสื่องโมเดล (MAE SEANG MODEL) มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 เนื่องจากมีการบูรณาการตั้งแต่เครือข่ายความร่วมมือและการบริหารสถานศึกษาที่นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนากาย จิต อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย: แม่เสื่องโมเดล (MAE SEANG MODEL) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นโดยรวมด้านความเป็นไปได้และเหมาะสม

คำสำคัญ: การพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

Abstract

This research is a qualitative research. The objectives are as follows: 1) To study the situation of early childhood development in Sukhothai Province 2) To develop a model for early childhood development in Sukhothai Province that is in line with the National Early Childhood Development Center Standards B.E. 2561 (2018) 3) To assess the model of early childhood development in Sukhothai Province that is in line with the standard of development centers. The results of the research were summarized as follows: National Early Childhood 2018

1. Model of Early Childhood Development in Sukhothai Province: Mae Suang Model encourages development centers. Young children of local government organizations can be a community center for linking the local government organization with their parents to take part in supporting learning management for early childhood.

2. The awareness of the administrators of the local government. Give priority to early childhood development That modify the conceptual framework (Mindset) with a view of the child development center as “Daycare Center” has transformed into the importance and foundation of growing up as a complete human being, physical, mental, emotional, social, intellectual.

3. Coordinate and integrate learning from public health departments. And scholars from nearby universities in the area to take part in supporting learning management for early childhood in the area And management systematically

Keywords: early childhood development, early childhood development center standards

¹ กลุ่มพัฒนการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุโขทัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ความเป็นมาของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 บัญญัติ เที่ยมจันทร์ และศรีัญญา วิชาธรรม (2560) ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้ระบุใจความสำคัญใน มาตรา 54 วรรคสอง ความว่า “...รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย...” นอกจากนี้ได้กำหนดเพิ่มเติมสิทธิที่ควรได้รับการสนับสนุนจากรัฐกล่าวคือ “ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน” โดยได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนา เด็กปฐมวัยให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 จากการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานด้านสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษา และการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามหลักกฎหมายให้ถือปฏิบัติพระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562

การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงต้องบูรณาการการทำงานร่วมกัน ระหว่าง หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นภารกิจร่วมกัน เพื่อให้มีการเชื่อมต่อการทำงานอย่างเป็นระบบทั้งด้านสุขภาพ การศึกษาและสวัสดิการสังคม จากความร่วมมือจากหลายฝ่ายเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพื้นฐานของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิต อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

เนื่องจากเด็กปฐมวัยถือได้ว่าเป็นช่วงวัยที่สำคัญแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะ ความสามารถในระดับที่สูงขึ้นเพราะเป็นช่วงเวลาที่มีพัฒนาการสูงสุดและส่งผลต่อสติปัญญา บุคลิกภาพและความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้จึงเป็นวัยที่ควรเน้นการพัฒนาการจดจำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองส่วน Prefrontal หรือ Executive Functions สมองกลีบหน้า (Frontal lobe) เนื่องทำงานเกี่ยวกับการแก้ปัญหาช่วยเหลือให้เด็กสามารถจัดการตนเอง เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายได้ด้วยตนเอง คุชฎี อุปการและอริยา ญณะชัย (2561) ยิ่งไปกว่านั้นการพัฒนาทักษะดังกล่าว ยังเป็นส่วนที่สนับสนุนให้เด็กที่ได้รับการพัฒนาไปสู่การควบคุมตนเอง การวางแผนการแก้ปัญหา และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นสังคม ได้เป็นอย่างดีซึ่งจะส่งผลต่อการแก้ปัญหาสังคมที่มีอยู่และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ได้

ปัจจุบันการพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งส่งผลกระทบต่อรูปแบบหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ต้องได้รับการสนับสนุน จากหลายภาคส่วนยิ่งขึ้น ทั้งด้านงบประมาณ เทคโนโลยี และวิชาการด้านต่างๆ เข้ามาร่วมสนับสนุนและบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานราชการ ภาคประชาสังคม และภาควิชาการในพื้นที่ ประกอบกับระดับความยากจนของครอบครัวเด็กปฐมวัย ยังได้รับผลกระทบจากการขาดรายได้ที่มีผลต่อการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ซึ่งข้อมูลของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ชี้ให้เห็นว่ามีเด็กยากจนที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ในพื้นที่ของจังหวัดสุโขทัย จำนวนถึง 1,177 คน

การพัฒนาแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 จึงเป็นการสร้างกระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยของพื้นที่จังหวัดสุโขทัย เพื่อนำไปสู่เป้าหมายตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562 ที่เกิดจากการร่วมมือสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายให้กับผู้บริหารในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย และใช้วางแผนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษาของเด็กปฐมวัยให้ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ได้กำหนดไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย:แม่เสื่องโมเดล (MAE SEANG MODEL)
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย:แม่เสื่องโมเดล (MAE SEANG MODEL)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การศึกษารูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 โดยใช้แนวคิดด้านสังคมวิทยา อาทิ ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ทฤษฎีแลกเปลี่ยน ทฤษฎีการมีส่วนร่วม ทฤษฎีระบบนิเวศการเรียนรู้ เป็นแนวคิดหลักในการสร้างเครือข่ายเชิงบูรณาการเข้ามาสร้างการสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. รูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ใช้หลักการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยตามหลักของไฮสโคป ซึ่งมีฐานคิดมาจากทฤษฎีการศึกษาของเพียเจท์ (Piage's Theory) ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติผ่านมุกกิจกรรมที่หลากหลาย จากสื่อและการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

3. การพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมร่วมสร้างรูปแบบจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย:แม่เลี้ยงโมเดล (MAE SEANG) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) กำหนดพื้นที่จังหวัดสุโขทัยเป็นพื้นที่การวิจัย และใช้เทคนิควิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้ประเด็นที่ศึกษาเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการสนทนากลุ่มและสังเกตแบบมีส่วนร่วมจากผู้ให้ข้อมูล โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย

1.1 ผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 30 คน โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากเกณฑ์การคัดเลือกดังต่อไปนี้

1) เป็นครูที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) มีประสบการณ์การทำงานด้านการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัยไม่น้อยกว่า 10 ปี 3) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาด้านปฐมวัย

1.2 การกำหนดประเด็นในการวิจัย 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) ศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์และดำเนินการสร้างแบบประเด็นในการสัมภาษณ์ 3) นำประเด็นการสนทนากลุ่มเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความตรง (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน

1.3 การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล นำข้อมูลมาแปลความหมายข้อมูลแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป ซึ่งในงานวิจัยเชิงคุณภาพข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นข้อมูลการบรรยาย (Descriptive) ซึ่งได้จากการสังเกตสัมภาษณ์ และจัดบันทึก ส่วนที่สองคือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นข้อมูลบรรยายแล้วนำข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ไปตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation check) ซึ่งใช้การตรวจสอบแหล่งที่มา และนำข้อมูลที่ได้สร้างข้อสรุปทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นกับเจ้าของข้อมูล จากการนำข้อมูลไปให้ผู้ให้ข้อมูลอ่าน ตรวจสอบ แสดงความเห็นเพื่อเป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่เขียนเป็นจริงหรือไม่

2. ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561

2.1 ขั้นตอนที่ 2.1 การสร้างรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561

2.1.1 ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากเทคนิควิธีการการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกัน 30 ท่าน ซึ่งเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposeful Selection) โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติภายใต้กรอบของการศึกษาวิจัย โดยมีผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้ 1) ผู้แทนด้านสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย จำนวน 2 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิภาคประชาสังคม จำนวน 12 คน 3) ท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย จำนวน 2 คน 4) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุโขทัย จำนวน 2 คน 5) ศึกษาธิการจังหวัดสุโขทัย จำนวน 2 คน 6) นักวิชาการการศึกษาคุษภักดิ์บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ จำนวน 10 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังต่อไปนี้ 1) เป็นผู้รับผิดชอบด้านการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานด้านการปกครอง หน่วยงานด้านสาธารณสุข และหน่วยงานด้านสังคมในจังหวัดสุโขทัย 2) มีประสบการณ์การทำงานด้านการวางแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่น้อยกว่า 5 ปี 3) เป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการไม่ต่ำกว่าประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป

2.1.2 การกำหนดประเด็นในการวิจัย 1. นำข้อสรุปจากการศึกษาจากระยะที่ 1 มากำหนดประเด็นและสร้างประเด็นการสนทนากลุ่มนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 2. นำนำประเด็นการสนทนากลุ่มเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความตรง (Content Validity) ของประเด็นการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน

2.1.3 การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล นำข้อมูลมาแปลความหมายข้อมูลแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป ซึ่งในงานวิจัยเชิงคุณภาพข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นข้อมูลการบรรยาย (Descriptive) ซึ่งได้จากการ

สังเกต สัมภาษณ์ และจดบันทึก ส่วนที่สองคือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นข้อมูลบรรยายแล้วนำข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ไปตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation check) ซึ่งใช้การตรวจสอบแหล่งที่มา และนำข้อมูลที่ได้สร้างข้อสรุปทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นกับเจ้าของข้อมูล จากการนำข้อมูลไปให้ผู้ให้ข้อมูลอ่าน ตรวจสอบ แสดงความเห็นเพื่อเป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่เขียนเป็นจริงหรือไม่

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การทดลองรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ได้นำไปทดลองใช้กับศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 แห่ง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้ 1) เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ที่อยู่ในพื้นที่ชนบทหรือห่างจากตัวเมืองเกิน 2 กิโลเมตร 2) ได้รับความยินยอมจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอนุญาตให้เข้าร่วมการทดลอง 3. มีเด็กปฐมวัยอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ไม่เกิน 30 คน แล้วประชุมสรุปผลการทดลองกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 30 คน โดยใช้เกณฑ์การทดลองจากแบบประเมินผลการพัฒนาที่กำหนด จากมาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 นำมาปรับปรุงวิธีการนำรูปแบบไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561

3. ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย: แม่เสียงโมเดล (MAE SEANG) เพื่อนำผลการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 5 ท่านประเมิน ด้านความเป็นไปได้และเหมาะสมจากแบบสอบถามความเห็นผู้เชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญดังนี้ 1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาด้านคุณวุฒิบัณฑิต 2) มีประสบการณ์ ด้านบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี 3) มีผลงานวิชาการตีพิมพ์งานวิจัยเชิงคุณภาพในวารสารระดับชาติ หรือ นานาชาติ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ปรากฏผลดังนี้

1. สถานการณ์การพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย มีผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

1.1 จุดแข็ง (Strengths) ของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.1.1 การพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระเบียบ/ข้อกฎหมายในการส่งเสริมสิทธิ และสวัสดิการทางสังคมให้กับเด็กปฐมวัยตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาตลอดจนถึงการเข้ารับการศึกษาในระดับปฐมวัย

1.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการได้รับการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

1.1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดหน้าที่ให้กับบุคลากรในการรับผิดชอบดูแลเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างชัดเจน

1.1.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนการบริหารจัดการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.2 จุดอ่อน (Weaknesses) ของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2.1 บุคลากรที่รับผิดชอบการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่ได้จบการศึกษาด้านเอกปฐมวัยโดยตรง จึงทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2.2 งบประมาณในการพัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีข้อจำกัดของงบประมาณ จึงทำให้ขาดสื่อการเรียนรู้ที่ครบถ้วนและเหมาะสมกับเด็กด้อยโอกาส

1.2.3 ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนขาดความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงทำให้การบริการทางการศึกษาและการบริหารการศึกษาไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ทำให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์

1.2.5 ครูปฐมวัยบางส่วนขาดความรู้ด้านการวิจัยในชั้นเรียน จึงไม่สามารถสร้างกระบวนการแก้ปัญหาในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

1.3 โอกาส (Opportunities) ของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

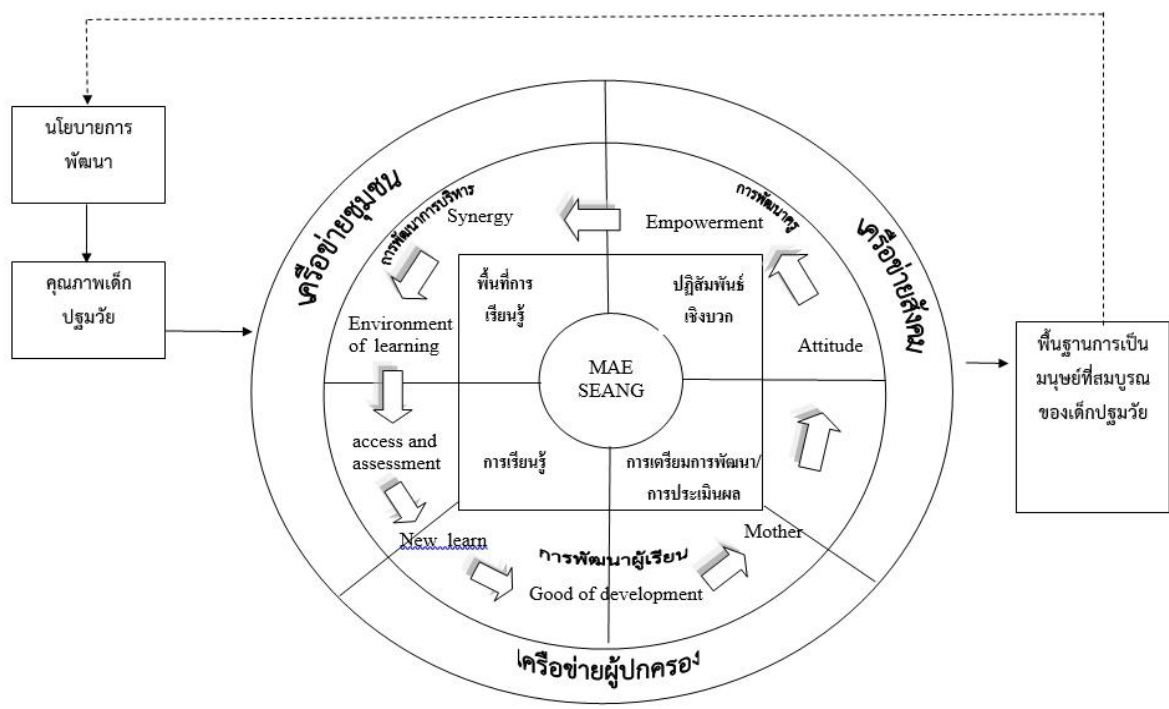
1.3.1 ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในลักษณะของกรรมการสถานศึกษา

- 1.3.2 ได้รับการสนับสนุนการจากระดับนโยบาย โดยภาคีเครือข่ายจากส่วนราชการประกอบด้วย สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
- 1.3.3 ได้รับการสนับสนุนในลักษณะของการบูรณาการความร่วมมือ ผ่านแผนพัฒนาการศึกษาปฐมวัยของจังหวัด
- 1.3.4 มีระเบียบข้อกฎหมายและงบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามภารกิจของหน่วยงาน
- 1.3.5 นโยบายภาครัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้อย่างชัดเจนทั้งนโยบายระดับประเทศ และนโยบายระดับจังหวัด

1.4 อุปสรรค (Threats)

- 1.4.1 ขาดการมีส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนาของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ทำให้การพัฒนาเด็กปฐมวัย จำกัดอยู่เพียงแคในสถานศึกษา
 - 1.4.2 ขาดการเชื่อมโยงการทำงานที่เป็นระบบตั้งแต่ระดับพื้นที่ จนถึงระดับจังหวัด เนื่องจากส่วนราชการจะมุ่งเน้นความรับผิดชอบตามภารกิจหน้าที่
 - 1.4.3 การพัฒนาถูกแยกส่วนไม่มีความเชื่อมต่อกัน ทั้งการพัฒนาระบบสาธารณสุข ระบบการศึกษา และระบบสังคมในพื้นที่ ทำให้ขาดเป้าหมายในการพัฒนา กาย จิต อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กปฐมวัย
 - 1.4.4 การเกิดสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กปฐมวัย และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูปฐมวัยที่มีความจำเป็นต้องสร้างความรู้ทางสาธารณสุขให้กับเด็กปฐมวัย
2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561

ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 โดยให้ชื่อว่าแม่เลี้ยงโมเดล เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบสำหรับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย จากการเก็บข้อมูลโดยเทคนิควิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบ มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposeful Selection) โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 30 คน เพื่อให้เกิดเป้าหมายร่วมและความรู้สึกของการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนบนฐานความรู้สึกของความรักความเมตตา ให้กับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในลักษณะของแม่ที่มีความรักต่อลูก จึงใช้นามของพระแม่สิริพ้องขุนศรีอินทราทิตย์ ซึ่งเป็นปฐมกษัตริย์ของประเทศไทยในนาม “แม่เลี้ยง” ให้เป็นตัวแทนความรักของทุกคนเพื่อบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 1 แม่เลี้ยงโมเดล (MAE SEANG MODEL)

โดยมีสาระสำคัญของรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย: แม่เสียงโมเดล (MAE SEANG MODEL) ดังต่อไปนี้

1) เครือข่ายความร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย 3 ด้านคือ เครือข่ายชุมชน เครือข่ายสังคม และเครือข่ายผู้ประกอบการ ที่ร่วมกันบูรณาการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยมีกลไกการทำงานที่เชื่อมโยงตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ และพื้นที่ชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความเชื่อมโยงต่อการปฏิบัติงานไปยังเป้าหมายของการพัฒนา กาย จิต อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

2) การบูรณาการการพัฒนาที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่การบริหารสถานศึกษา การพัฒนาครู และการพัฒนาผู้เรียน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และการพัฒนาครูปฐมวัย ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไป ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2561 ตามที่รัฐได้กำหนด โดยบรรจุในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง แล้วรายงานผลการดำเนินการเป็นประจำทุกปี

3) การพัฒนาเด็กปฐมวัย ใช้หลักการเรียนรู้ผ่านการเล่นที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามช่วงวัย จากการมีส่วนร่วมระหว่างครูกับผู้เรียนที่เรียนรู้จากพื้นที่การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมหรือบริบทพื้นที่ โดยมีการประเมินผลร่วมระหว่างนักวิชาการ ด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุขในพื้นที่

4) การมีส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย นอกจากการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคมแล้วศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยต้องขยายผลการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ส่งผลต่อการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ไปยังผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมพัฒนาเด็กปฐมวัยร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเริ่มจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย จนสามารถสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างเครือข่ายสังคมและความสัมพันธ์ในพื้นที่ชุมชน ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย: แม่เสียงโมเดล (MAE SEANG MODEL) ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนา เด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย: แม่เสียงโมเดล (MAE SEANG MODEL) โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบดังกล่าว มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลการทดลองรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย:แม่เสียงโมเดล (MAE SEANG MODEL) ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561ผู้วิจัยได้นำรูปแบบไปทดลองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 12 แห่ง ดังนี้ 1) ศพด. โรงเรียนบ้านกล้วย 2) ศพด.บ้านกระซัง 3) ศพด.วังบ่อ 4) ศพด.บ้านภูทอง 5) ศพด.วัดเนินยาง 6) ศพด.วัดนาสระลอย 7) ศพด.โรงเรียนบ้านสนามบิน 8) ศพด.โรงเรียนบ้านหนองจาง 9) ศพด.วังแดด 10) ศพด.องค์การบริหารส่วนตำบลวังลึก 11) ศพด.นาเชิงคีรี 12) ศพด.บ้านหรรษา

โดยมีสรุปผลการทดลองรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย:แม่เสียงโมเดล (MAE SEANG MODEL) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เข้าร่วมทดลองรูปมีผลการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ที่เกิดจากการนำรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย:แม่เสียงโมเดล (MAE SEANG MODEL) ไปสร้างเครือข่ายความร่วมมือและกิจกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยดังต่อไปนี้ 1) มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวชุมชน 2) มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน 3) มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 ก เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 ข เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ก เด็กมีพัฒนาการสมวัย ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ข เด็กมีพัฒนาการสมวัย ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ข เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 ข เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ ตัวบ่งชี้ที่ 3.5 ข เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ที่ 3.6 ข เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร ตัวบ่งชี้ที่ 3.7 ข เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย ความเป็นพลเมืองดี

กล่าวโดยสรุป ผลการทดลองรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย: แม่เสียงโมเดล (MAE SEANG MODEL) มีผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 และมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การประเมินรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ผู้วิจัยได้สรุปผลการทดลองรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย: แม่เสียงโมเดล (MAE SEANG MODEL) เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 5 ท่านประเมินความเป็นไปได้และเหมาะสมโดยใช้แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านได้สรุปความเห็นการประเมินรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย: แม่เสียงโมเดล (MAE SEANG MODEL) ด้านความเป็นไปได้และเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นโดยรวมด้านความเป็นไปได้และเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.87

S.D.=13) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกชื่อมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.51 จากผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย: แม่สื่อโมเดล (MAE SEANG MODEL) สามารถสรุปได้ว่ารูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย: แม่สื่อโมเดล (MAE SEANG MODEL) ผ่านการประเมินทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติด้านความเป็นไปได้และความเหมาะสม

บทสรุป

1. รูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย : แม่สื่อโมเดล (MAE SEANG MODEL) ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเป็นศูนย์กลางชุมชนในการเชื่อมโยงระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย
2. เกิดความตระหนักของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่ปรับเปลี่ยนกรอบความคิด (Mindset) ที่มีมุมมองศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น “ศูนย์รับฝากเลี้ยงเด็ก” เปลี่ยนเป็นความสำคัญและรากฐานของการเจริญเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง กาย จิต อารมณ์ สังคม สติปัญญา
3. เกิดการประสานและบูรณาการจัดการเรียนรู้จากหน่วยงานด้านสาธารณสุข และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยใกล้เคียงในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยในพื้นที่ และการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

อภิปรายผล

1. สถานการณ์การพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัย เนื่องจากผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงทำให้การบริหารสถานศึกษายังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ยิ่งไปกว่านั้นผลกระทบจากสถานการณ์โรคระบาดโคโรนาไวรัส (Covid-19) ส่งผลกระทบต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กปฐมวัย และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูปฐมวัยที่มีความจำเป็นต้องสร้างความรู้ทางสาธารณสุขให้กับเด็กปฐมวัย ดังนั้นการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจึงต้องใช้การจัดการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมจากเครือข่ายชุมชน เครือข่ายสังคม และเครือข่ายผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปิยะวรรณ ปานโต (2563) ที่พบว่าการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ของเด็กปฐมวัยต้องได้รับการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย
2. รูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 เป็นการบูรณาการตั้งแต่เครือข่ายความร่วมมือ การบริหารสถานศึกษาที่นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนากาย จิต อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้เกิดรากฐานของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับผลวิจัยของ พัชราภรณ์ ดวงชื่น (2563) ซึ่งศึกษาในประเด็นการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิดต้องมีการบูรณาการตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ประกอบการในภาคธุรกิจและภาค ประชาสังคม พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมถึงการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของครูและ นักเรียน
3. การประเมินรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดสุโขทัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มีผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีความเป็นไปได้และความเหมาะสมกับมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 เนื่องจากการสนับสนุนจากเครือข่ายความร่วมมือและการบูรณาการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นไปตามองค์ประกอบของการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้านได้แก่ การบริหารสถานศึกษา การพัฒนาครู และการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนกร นิโรธร (2559) และคุณฤ ฤปการ และ อรปริยา ญาณะชัย (2561) ที่เน้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้มีทักษะเชิงบริหารทางสมอง (Executive Function) ของเด็กปฐมวัย โดยเรียนรู้ผ่านการเล่นจากพื้นที่การเรียนรู้ โดยมีครูเป็นผู้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากงานวิจัยนี้จำกัดพื้นที่ในจังหวัดสุโขทัย ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในพื้นที่อื่น
2. ควรนำผลการวิจัย ไปจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อให้เกิดการบูรณาการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดสถานการณ์โควิด

เอกสารอ้างอิง

- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ). (2562). รายงานผลการดำเนินงานโครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (ม.ป.ท.).
- ดุขฎิ์ อุปการ และ อรปรียา ญาณะชัย. (2561). การเสริมสร้างพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยควรเลือกใช้หลักการใด “การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน” หรือ “การคิดเชิงบริหาร”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 11(1), 1635 – 1651.
- ธนกร นิโรธร. (2559). การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(3), 149-157.
- บุญร่วม เทียมจันทร์ และ ศรีญา วิชาธรรม. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (ม.ป.ท): THE LAW GROUP.
- ปิยะวรรณ ปานโต. (2563). การจัดการเรียนการสอนของไทยภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). <<https://library.parliament.go.th/th/radioscript/rr2563-jun5>> (สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2564).
- พัชราภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. วารสารศิลปะการจัดการมูลนิธิการศึกษา, 3(4), 783-795.